

Vlaanderen
is natuur

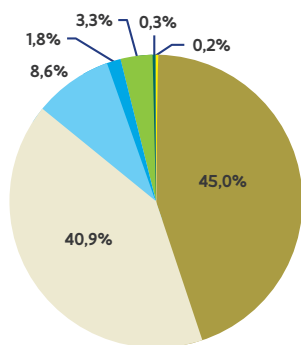
Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

NATUUR EN BOS GEEFT RICHTING

Oude Durme te Waasmunste © Yves Adams, Vilda

In een dichtbevolkte regio als Vlaanderen is het een uitdaging om een evenwichtige balans te vinden tussen economie en ecologie. Dat is ook het geval voor de stikstofproblematiek. De stikstof, die vrijkomt als stikstofoxiden (van verkeer, industrie en huishoudens) en ammoniak (vanuit de veehouderij), verspreidt zich via de lucht en komt terecht op waardevolle, Europees beschermde natuur.

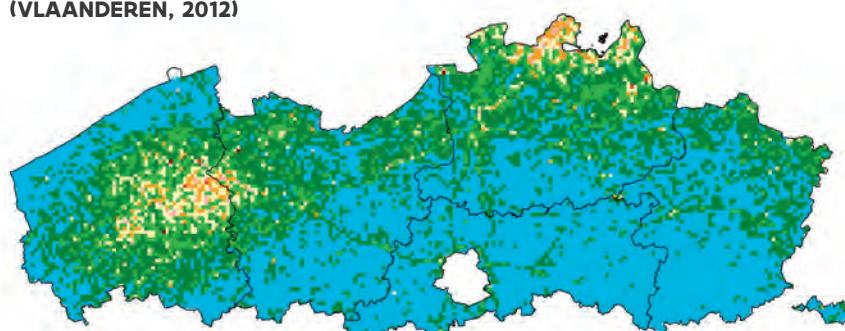
“De stikstofneerslag is vandaag in bijna alle Vlaamse speciale beschermingszones (SBZ) te hoog. De aard van de stikstofbron in combinatie met de afstand tot het SBZ-gebied zijn cruciale parameters.”

- BUITENLAND 45,0%
- LANDBOUW 40,9%
- TRANSPORT 8,6%
- INDUSTRIE 1,8%
- HUISHOUDENS 3,3%
- ENERGIE 0,3%
- HANDEL/DIENSTEN 0,2%

Vlaanderen realiseerde de afgelopen jaren belangrijke reducties van stikstofuitstoot. Toch heeft onze regio zich tot doel gesteld de stikstofneerslag in de speciale beschermingszones (SBZ) verder te doen dalen om zo de Europese natuurdoelen te halen (zie kompasnaald *Alles over Natura 2000*).

SPREIDING STIKSTOFDEPOSITIE PER KM²
(VLAANDEREN, 2012)

- < 25,01 kg N/ha
- 25,01 - 30 kg N/ha
- 30,01 - 35 kg N/ha
- 35,01 - 40 kg N/ha
- 40,01 - 45 kg N/ha
- 45,01 - 55 kg N/ha
- 55,01 - 70 kg N/ha
- 70,01 - 79 kg N/ha

PAS-maatregelen in twee pijlers

De programmatische aanpak stikstof (PAS) is een programma dat in overleg met alle betrokken doelgroepen de stikstofneerslag aanpakt. In november 2016 verfiende de Vlaamse Regering de verdere aanpak.

1

BRONGERICHTE MAATREGELEN

Gericht op de reductie van stikstof door een aanpak aan de bron.

- » Per sector werd een emissietaakstelling vast geklikt tot 2031 volgens het BAU 2030 scenario.
- » Voor de landbouwsector wordt een taakstelling vooropgesteld naar 2025.

Het significantiekader voor ammoniak bij vergunningverlening aan landbouwbedrijven wordt verfijnd.

2

HERSTELBELEID SPECIALE BESCHERMINGSZONES (SBZ)

Gericht op het herstellen of verbeteren van de natuurkwaliteit specifiek voor de habitats van speciale beschermingszones.

Enkele voorbeelden:

- » enerzijds: het verwijderen van de aanwezige hoeveelheid neergeslagen stikstof, zoals maaien, plaggen of afgraven
- » anderzijds: inrichtingswerken om habitats in een goede staat te brengen, zoals het aanpassen van de watertafel

De gebiedsanalyses per speciale beschermingszone vormen het sluitstuk van die twee pijlers. Die analyse geeft een onderbouwd overzicht van:

- » aanwezige habitats
- » stikstofdepositie in de SBZ en de oorsprong ervan
- » herstelmaatregelen

FLANKEREND BELEID VOOR ZWAARST GETROFFEN LANDBOUWBEDRIJVEN

De Vlaamse overheid gaat de zwaarst getroffen landbouwbedrijven op maat begeleiden. Hoe werkt het? Vanaf 1 juli treedt het verfijnd significantiekader in werking. Afhankelijk van zijn impact op de omliggende habitattypes die door de stikstofneerslag gevat worden, komt een landbouwbedrijf in een bepaalde categorie terecht. Afhankelijk van de categorie waarin een bedrijf valt en het feit of het binnen zijn bestaande emissies blijft, zal het kunnen gebruik maken van een op maat flankerend beleid: herstructurering, verplaatsing van activiteiten, reconversie, zelfs stopzetting is mogelijk.

> raadpleeg hiervoor www.vlm.be

Als landbouwer zelf je impact op de habitats berekenen?
Surf naar de **impactscoretool** <http://www.natura2000.be/impactscore-ammoniak>

© Marc De Vos

VERSCHIL LANDBOUWBEDRIJF EN INDUSTRIËLE SCHOORSTEEN?

Wanneer de stikstof op grote hoogte wordt uitgestoten, zoals bij een industriële schoorsteen, dan zal de stikstof vaak verdund en op grote afstand van de bron neerslaan. Wanneer de stikstofbron laag is, zoals bij een stal of de uitlaat van een voertuig, dan zal de stikstof niet verdund en vaak kort bij de bron neerslaan.

Gefaseerde aanpak om economische *stand still* te vermijden

Als elke activiteit die bijdraagt aan de te hoge stikstofdepositie op een speciale beschermingszone een negatieve passende beoordeling (zie kompasnaald 'Voortoets of passende beoordeling?') zou krijgen, dan zouden heel wat bedrijven geen vergunning meer krijgen. Om dat te vermijden gaat men te werk in twee fases:

1

OVERGANGSPERIODE

Bij de goedkeuring van de Europese natuurdoelen in april 2014 ging onmiddellijk een overgangperiode van start. De overgangperiode garandeert dat de vergunningverlening mogelijk blijft, op voorwaarde dat een aantal (met de sector) afgesproken maatregelen toegepast worden.

2

DEFINITIEVE FASE

De eerste programmaperiode van de PAS zal lopen tot en met 2031, onderverdeeld in een eerste planperiode (2020-2025) en een tweede planperiode (2026-2031).

Blauwje sp. op korenbloem © Inge Mesuere

WIST JE DAT?

- 1 De PAS gaat enkel over stikstofneerslag verspreid via de lucht. Dus niet over stikstof die zich verspreidt via de bodem of via waterlopen. Op die vlakken wordt eveneens een specifiek beleid gevoerd.
- 2 De meerderheid van de Vlaamse veeteeltbedrijven (meer dan 90%) heeft nauwelijks of geen impact op speciale beschermingszones.
- 3 Er is een PAS-lijst beschikbaar met stikstofreducerende maatregelen die landbouwbedrijven kunnen toepassen. Surf naar www.ilvo.vlaanderen.be > Programmatorische Aanpak Stikstof (PAS).
- 4 Aangezien meer dan de helft van de stikstofneerslag in Vlaanderen afkomstig is uit het buitenland, zal ook een parallelle Europese aanpak aan de orde zijn.

Tip! Raadpleeg eerst de algemene kompasnaald *Alles over Natura 2000* om vertrouwd te raken met het jargon van Natura 2000.

Vragen?

AVES Natuur en Bos

Havenlaan 88 bus 75
1000 Brussel

T 02 553 81 02

- Antwerpen: aves.ant.anb@lne.vlaanderen.be
- Limburg: aves.lim.anb@lne.vlaanderen.be
- Oost-Vlaanderen: aves.ovl.anb@lne.vlaanderen.be
- Vlaams-Brabant: aves.vbr.anb@lne.vlaanderen.be
- West-Vlaanderen: aves.wvl.anb@lne.vlaanderen.be

Je contact bij Natuur en Bos

WWW.NATURA2000.VLAANDEREN.BE

Verantwoordelijke uitgever: Marie-Laure Vanwanseele,
Havenlaan 88 bus 75, 1000 Brussel

Notities

Met ondersteuning van de Europese Commissie in het kader van het LIFE-project 'Belgian Nature Integrated Project'

editie maart 2019
BESCHERMDE NATUUR